

[Hanne Thanning Jacobsen]

ger. Det er gået ud over revalidering, ydelser til den enkelte og de økonomiske vilkår til institutionerne.

Denne voldsomme indskrænkning i den sociale sektor er set med SF-øjne ikke et udtryk for manglende planlægning af den socialpolitiske sektor, men er tværtimod en bevidst politik fra de skiftende borgerlige regeringers side. Og det er sket og sker i en tid, hvor antallet af mennesker, der er blevet gjort afhængig af overførselsindkomster, har været i voldsom vækst.

På den anden side har de seneste års eksplosion af forsøgs- og udviklingsarbejder vist, at der på trods af de forringelser, der er sket i de ydre økonomiske rammer, er mange kræfter og et stort socialpolitisk ansvar hos lokalbefolkningerne, hvis og når systemet kan finde ud af at samarbejde i respekt for de lokale ideer.

For de sociale administrationer – senest udtrykt ved socialchefernes møde i Sønderborg – tales der om overbeholdning af administrative opgaver på grund af arbejdsløshed og voksende bureaukratiske opgaver. Jeg kunne ønske mig, og jeg forventer, at disse chefer på deres område viser veje til forenklinger, mod til en vis risikovillighed og vilje til at prøve noget, der er anderledes og utraditionelt. Af de sammenfattende analyser, der er foretaget i kølvandet på det sociale udviklingsprogram, SUM, fremgår det, at kun få projekter har taget sig af dem, der har det allerværst.

I SFI-rapporten »De socialt udstødte« påvises det, at de socialt udstødte omfatter en bred delvis overlappende gruppe af mennesker, der er belastet af en række forskellige sociale problemer: misbrugs- og andre helbredsproblemer, psykiske problemer, problemer med selvverdsopfattelse, manglende socialt tilhørsforhold. Det betyder for den hårdest belastede gruppe, at der er et uopfyldt behov for pleje, behandling, omsorg og hjælp til selvhjælp på et sådant niveau, at den enkelte kan klare sig på en acceptabel, menneskeværdig måde.

Man kan med rette spørge, om regeringen er villig til at genoprette en velfærdspolitik, der lever op til disse basale behov. I marts 1991 vedtog vi en dagsorden. Den har fuld gyldighed, men vi ved, at der på trods heraf er sket nedskæringer i antallet af sengepladser på de psykiatriske afdelinger. Vi ved, at tilbudene på narko-, alkohol- og ungdomsområdet er blevet

beskåret. Det har alt sammen været med til at øge presset på forsorgshjem og herberger, ligesom det er helt åbenbart, at de udstødte bliver mere og mere synlige i gadebilledet. Det er en af årsagerne til dagens debat.

Siden marts 1991 har Folketinget fået tilbagemelding og løbende informationer fra den socialpsykiatriske følgegruppe og de socialpsykiatriske projekter. Der er altså en udvikling i gang, og de initiativer, som denne debat lægger op til, skal ses som en forlængelse af den dagsorden. Det vil være flot, hvis vi med de beslutninger, vi traf i marts 1991, og de beslutninger, vi tager i dag, kan fastslå, at vi nu har lagt grunden til en ny langsigtet socialpolitik.

Folketinget har kunnet lave en naturmiljøpolitik og en arbejdsmiljøpolitik, så vi burde også være i stand til at udforme en social miljøpolitik. Vi må holde op med at tro, at vi kan regulere os ud af de sociale problemer. Vi må holde op med at påføre de udstødte grupper skyld og skam, holde op med at definere tilbuddene inde fra systemet, og i stedet prøve at igangsætte initiativer i dialog og samarbejde med brugerne. Det ville være at støtte en positiv udvikling.

I det forberedende arbejde til denne debat er det endnu en gang den økonomiske indfaldsvinkel, der har været altdominerende. Det er altid pengene, der kommer i første række, når vi taler socialpolitik. I stedet burde overskrifterne være: Hvilke formål har samfundet med det socialpolitiske område? Hvilken målsætning har vi?

Som jeg sagde før, tror vi på, at mennesker vil noget, at mennesker kan noget; men de kan det på forskellige niveauer, og det skal vi respektere. For som Søren Kierkegaard udtrykker det: Når man skal hjælpe et andet menneske, må man først og fremmest finde ham dér, hvor han er, og begynde dér. Den, som ikke kan det, indbilder sig, at han hjælper andre.

Derfor skal vi respektere tilbudstanken i dens egentlige betydning: Der skal kunne vælges, og der skal kunne diskuteres om valgets rigtighed, også selv om valget ikke passer ind i systemerne og ikke passer systemet. Mange af disse mennesker er netop udstødte, fordi de ikke passede ind i de sociale systemer.

De grundlæggende rettigheder må der selvfølgelig ikke sættes spørgsmålstegn ved, men